

ירושה על פי בדיקת רקמות

ספר חסידים (מרגליות) סימן רלב

הנה מעשה ברב סעדיה בן יוסף החכם באחד שהלך למדינת הים עם עבדו והולך עמו ממון גדול ואשתו היתה מעוברת לימים מת האדון והניח כל הממון והלך העבד והחזיק בנכסיו ויאמר העבד אני בנו כשגדל הבן שהולידה שמע שמת אביו הלך לתבוע נכסיו שהחזיק בהם העבד ונתחתן בגדולי הדור והיה ירא הבן לפתוח פיו פן יהרגוהו ונתאכסן בבית רב סעדיה והניח לפניו לאכול ולא אכל עד ששם לפניו אלו הדברים נתן לו עצה ודבר אל המלך וכן עשה שלח המלך אחר רב סעדיה לדון דין זה וצוה רב סעדיה להקיז דם זה בספל אחד ודם זה בספל אחר ולקח עצם (לעומת עצם) של אבי הבן והניח בספל העבד ולא נבלע הדם ולקח העצם ושם אותו בספל הבן ונבלע הדם בעצם כי הוא גוף אחד ולקח רב סעדי' הממון ונתנו לבנו שבא

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף כז עמוד א

איבעיא להו: סימנין דאורייתא או דרבנן? מאי נפקא מינה – (עמוד ב) למהדורי גט אשה בסימנים. אי אמרת דאורייתא - מהדרינן, ואי אמרת דרבנן, כי עבוד רבנן תקנתא - בממונא, אבל באיסורא - לא עבוד רבנן תקנתא. ..תא שמע: אין מעדין אלא על פרצוף הפנים עם החוטם, אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו. שמע מינה: סימנין לאו דאורייתא! - אמרי: גופו - דארוך וגוך, כליו - דחיישינן לשאלה. - אי חיישינן לשאלה,.... לימא כתנאי: אין מעדין על השומא, ואלעזר בן מהבאי אומר: מעדין על השומא. מאי לאו בהא קמיפלגי: דתנא קמא סבר: סימנין דרבנן, ואלעזר בן מהבאי סבר: סימנין דאורייתא. אמר רבא: דכולי עלמא סימנין דאורייתא, והכא - בשומא מצויה בבן גילו קמיפלגי. מר סבר: שומא מצויה בבן גילו, ומר סבר: שומא אינה מצויה בבן גילו. ...אמר רבא: אם תמצו לומר סימנין לאו דאורייתא היכי מהדרינן אבידתא בסימנין - דניחא ליה למוצא אבידה דנהדר בסימנין, כי היכי דכי אבדה ליה לדידה נמי נהדרו ליה בסימנין. אמר ליה רב ספרא לרבא: וכי אדם עושה טובה לעצמו בממון שאינו שלו? אלא: ניחא ליה לבעל אבידה למיחב סימנין ולמשקליה. מידע ידע דעדים לית ליה, ומימר אמר: כולי עלמא לא ידעי סימנין מובהקים דידה, ואנא יהיבנא סימנין מובהקים דידה ושקלנא לה.

בית יוסף אבן העזר סימן יז

..וכתב[ו] הר"ף (יבמות מה.) והרא"ש (סי' ג) לישנא בתרא דרבא דאמר דכולי עלמא סימנין דרבנן ומשמע לכאורה דס"ל דאין משיאין את האשה ע"י שום סימן דכיון דסימנין דרבנן לא סמכינן עליהו אלא לענין ממון אבל לא לענין איסור וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם שכתב בהלכות נחלות פ"ז (ה"ג) אם באו עדים שנפל לגוב אריות ונמרים או שראוהו צלוב והעוף אוכל בו או שנדקר במלחמה ומת או שנהרג ולא הכירו פניו אבל היו לו סימנין מובהקים בגופו והכירו אותם בכל אלו הדברים וכיוצא בהם אם אבד זכרו אח"כ יורדין לנחלה בעדות זו אף על פי שאין משיאין את אשתו שאני אומר שלא החמירו בדברים אלו אלא מפני איסור כרת אבל קשה על זה מההיא דב' ת"ח דפרק האשה שלום (קטו): דקאמר דסמכינן אסימנין וגם מדאמרין דפליגי בשומא אי הוי סימן מובהק אלמא דבסימן מובהק מיהא משיאין אשה לכולי עלמא וכמו שכתבתי בסמוך בשם נמוקי יוסף ולכן צריך לומר דיש סימנים מובהקים טובא דלד"ה הוה דאורייתא ומשיאין אשה על פיהם ולא נחלקו הני תרי לישני דרבא אלא בסימנין מובהקים קצת ובהני הוא דפסקו הר"ף והרא"ש כלישנא בתרא דסימנין דרבנן אבל בסימנין מובהקין לגמרי לא נחלק בהם שום אדם דהוה דאורייתא וכדמוכח בהדיא הא דקאמר בלישנא דסימנין דרבנן דפליגי בשומא אי הויא סימן מובהק אלמא אפילו למ"ד סימנין דרבנן יש סימנין מובהקין שמשיאין על פיהם. וכן כתבו התוספות בפרק האשה שלום גבי ההיא דשני ת"ח (שם ד"ה וקאמרי) ואי סימנין לאו דאורייתא איירי הכא בסימנין מובהקין דהוה דאורייתא ואף על גב דהא דשני ת"ח איכא לדחויי ולמימר דלאו ראייה היא וכמו שכתבו הם ז"ל בתירוץ שני דהתם דמהני סימנין היינו בדאית להו נמי טביעות עין בגויהו מכל מקום ההיא דקאמר דפליגי בשומא אי הויא סימן מובהק מכרעא ודאי ועוד ראייה מדמוקי רב אשי בפ"ק דמציעא (יח סו"ע"ב) ובפרק כל הגט (כז): הא דתנן (שם. ושם.) המביא גט ואבד ממנו אם מצאו לאלתר כשר כגון דקאמר נקב יש בו בצד אות פלוני דה"ל סימן מובהק ודוקא בצד אות פלוני אבל נקב בעלמא לא מספקא ליה סימנין אי דאורייתא אי דרבנן. ופרש"י (בפ' כל הגט שם) ודוקא נקט רב אשי בצד אות פלוני דהוי סימן מובהק דאין עדות ברורה מזו: מספקא ליה סימנין דאורייתא או דרבנן. הא דאמרין באלו מציאות (כז.) שמחזירין אבידה בסימנין ואיבעיא לן התם דאורייתא או דרבנן לרב אשי נמי מספקא ליה הילכך באיסור אשת איש לא סמכינן. הרי בהדיא דאע"ג דרב אשי לא שרי באיסור אשת איש ע"י סימנין דאיבעיא לן אי הוה דאורייתא או דרבנן מכל מקום על ידי סימנין מובהקין לגמרי שרי ואין לדקדק מדכתבו התוספות בפרק כל הגט (כז: ד"ה סימנין) אהא דקאמר מספקא ליה סימנין מן התורה או מדרבנן הא דמהדרינן אבידה מן התורה היינו בעדים ואם איתא למה להם לתוספות לומר בעדים הל"ל בסימנים מובהקים לגמרי דיש לומר דסימנין מובהקין כי הני היינו עדים וכדכתב רש"י אין עדות ברורה מזו וכן מבואר בדבריהם פרק קמא דמציעא (יט. ד"ה אי סימנין) שכתבו אי סימנין דרבנן מדאורייתא צריך עדים או סימן מובהק וגט נמי דאיסור הוא לא מהדרינן אלא בסימן מובהק הרי בהדיא דאפילו אם תמצא לומר סימנין דרבנן סימנין מובהקין ביותר הוה דאורייתא. וכן כתב הרב המגיד בפרק י"ג מהלכות גירושין (הכ"א) ...כבר כתבתי בהלכות גזלה ואבדה (פי"ג ה"ג) שיש מיני סימנין מובהקין ביותר שהם מן התורה בכל מקום ואף כאן מעדין עליהם וכן כתבו הרמב"ן והרשב"א (ב"מ כז. ד"ה איבעיא להו)

שולחן ערוך חושן משפט הלכות אבידה ומציאה סימן רסז סעיף ח

באו שנים, זה נתן סימני האבידה וזה נתן סימני האבידה כמו שנתן האחר, לא יתן לא לזה ולא לזה אלא תהא מונחת עד שיודה האחד לחבירו או יעשו פשרה ביניהם. הגה: או שיביא האחד עדים (טור). הביא זה עדים, וזה עדים וסימנים, סימנים במקום עדים לאו כלום הוא, ויהא מונח (ריש הגהות מרדכי דב"מ).

סעיף ט

נתן האחד סימנים והשני הביא עדים, יתן לבעל העדים. אפילו אין מעידים שנפלה ממנו, אלא מעידים שמכירים שהוא שלו.

ש"ך על שולחן ערוך חושן משפט הלכות אבידה ומציאה סימן רסז סעיף ח

(ו) הביאו זה עדים וזה עדים וסימנים כו' - כ"כ בד"מ בשם הגה' מרדכי ריש שנים או חזין ולפע"ד הגה"מ שם לא מיירי אלא מדין שמייירי בש"ס וכתבוהו הטור בסעיף שאח"ז אבל דין זה לא נזכר כלל שם ואפשר דכיון דהאי לא ידע סימניה מוכחא מילתא דסה"ש שיקרא נינהו א"ל שהוא בענין דלא ה"ל לידע וצ"ע:

ש"ך על שולחן ערוך חושן משפט הלכות אבידה ומציאה סימן רסז סעיף ט

(ז) נתן הא' סימנים כו' - אפילו סימנים מובהקי' הרא"ש ומשמע שם דר"ל אפילו מובהקי' ביותר וכן משמע מדברי מהרש"ל בח"ש רק מה שכתב מהרש"ל שם דדעת רש"י לא נראה כן לא נהירא לי אלא נ"ל דמ"ש רש"י את"ל סי' דאורייתא רבותא נקט דאפילו אמרינן דאורייתא אפילו הכא עדים עדיפי עכ"ל ר"ל דפשיטא אי סימני' לאו דאורייתא ואם כן אפילו סי' מובהק ביותר שמועיל היינו מצד הסברא דהא לא מזכר בתורה כלום אם כן פשיטא דעדים שהוזכר להדיא בתורה והוא ג"כ סברא דעדיפי אלא אפילו סימני' דאורייתא ואם כן אפילו סי' מובהק קצת שהוא מן התורה ג"כ ה"א דחשיב כעדים קמ"ל דעדים עדיפי וכיון דעדיפי מסימני' מובהקי' קצת א"כ עדיפי ג"כ מסי' מובהק ביותר דהא כיון דסימני' דאורייתא אין חילוק ודו"ק:

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף כח עמוד א

אמר רבא: אם תמצוי לומר סימנין דאורייתא. - אם תמצוי לומר? הא פשיט ליה סימנין דאורייתא! - משום דאיכא למימר כדשנינן. סימנין וסימנין - ניחא, סימנין ועדים - ינתן לבעל העדים,

רש"י מסכת בבא מציעא דף כח עמוד א: אם תמצוי לומר סימנים דאורייתא - רבותא נקט, דאפילו אמרינן דאורייתא אפילו הכי עדים עדיפי, כדמפרש ואזיל: סימנין ועדים - ינתן לבעל עדים.

שו"ת רבי אליהו מזרחי (הרא"ם) סימן לח

וסמנים מובהקים דסמכינן עלייהו אפילו לענין אסורא אינו אלא מטעם עדים שהרי הסמנים המובהקים אין עדות ברורה מהם כדפירש"י ז"ל בגיטין פרק כל הגט גבי נקב בצד אות פלוני דאם לא כן כיון דסמנים אינם אלא מדרבנן אמר הכתוב בשום מקום לסמוך על הסמנים אם כן סמנין מובהקים דהוו מדאורייתא לכולי עלמא מ"נ להו אלא על כרחך לומר דסמנים מובהקים הם בכלל העדים ואם כן כיון דסמנין מובהקים אינם מדאורייתא אלא מכח העדים צריך שיהיו דומים לעדים וכמו שהעדים אינם ראויים לסמוך עליהם אלא כשיהיה הדבר ברור שאינם עדי שקר אבל כשיהיה בהם שום פקפוק שמא הם עדי שקר אין לסמוך בהם כלל כן הסמנים המובהקים שסומכים עליהם מן התורה כיון שאין סומכים עליהם אלא מטעם העדים צריך שיהיה הדבר ברור שאינם נמצאים באדם אחר כלל ואז נסמוך בהם ואם לאו לא נסמוך בהם

בית יוסף אבן העזר סימן יז

ורבינו ירוחם (נכ"ג ח"ג קצו): כתב לא סמכינן אסימנים אפילו מובהקין לעדות אשה אלא בדבר ברור שאינו נמצא כך בגוף אחר

שו"ת משאת בנימין סימן סג

סי' מובהק שלא ימצא באיש אחר. והרא"ש מתיר בחסר אבר או שינוי אבר שזה ודאי ימצא גם באיש אחר. אבל מ"מ נראה שאין כוונת רבינו ירוחם על חיסור או יתור אבר שלם דבזה ליכא מאן דפליג דסי' מובהק וחשיב הוא דמדאורייתא הוא מום גמור לכל דבר שבעולם ולא גרע מנקב בגט דחשיב סימן מובהק לכ"ע ולא מיירי רבינו ירוחם אלא בשינוי אבר. וגם בזה אין רצונו לומר שלא ימצא כלל באיש אחר שזהו דבר בלתי אפשר לומר מה שנמצא באיש אחד מהאישים שיהא נמנע שימצא כן גם באיש אחר. אלא כוונתו לומר שהסימן שאנו סומכינן עליו יהיה זר ומופלג הרבה עד שלא ימצא באיש אחר רק אחד מאלף או אלפים שלא יהא שכיח כלל. וכן כתב בתשובת רבינו אלי' מזרחי סימן ל"ח